A BIZOTTSÁG (EU) 2021/931 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2021. március 1.)

az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a 277. cikk (5) bekezdésének alkalmazásában az egy vagy egynél több lényeges kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletek azonosítására szolgáló módszert, a kamatlábkockázati kategóriába sorolt vételi és eladási opciók felügyeleti deltájának kiszámítására szolgáló képletet, valamint a 279a. cikk (3) bekezdésének a) és b) pontja alkalmazásában a partner-hitelkockázatra vonatkozó sztenderd módszer keretében az elsődleges kockázati tényezőben vagy az adott kockázati kategóriában a leglényegesebb kockázati tényezőben az ügylet hosszú vagy rövid pozíció jellegének megállapítására szolgáló módszert meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 277. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdésére és 279a. cikke (3) bekezdésének harmadik albekezdésére,

mivel:

(1) Az intézményeknek a származtatott ügyletek kockázati tényezőit azon kockázati tényezők meghatározásával kell azonosítaniuk, amelyektől az adott ügylet cash flow-i függenek. Annak biztosítása érdekében, hogy az intézmények ezen azonosítás tekintetében harmonizált megközelítést alkalmazzanak, figyelembe kell venniük legalább az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címe 1a. fejezetének 3. szakaszában felsorolt kockázati tényezőket.

(2) A származtatott ügyletek releváns kockázati kategóriába való besorolása céljából a csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletek azonosítására szolgáló módszernek minden olyan esetben egyszerűnek kell lennie, amikor a származtatott ügylet elsődleges és egyetlen lényeges kockázati tényezője az adott ügylet jellegéből és cash flow-iból közvetlenül felismerhető.

(3) A többdevizás kamatcsereügyleteket az intézmények a devizában történő finanszírozásból vagy befektetésből eredő devizaárfolyam-kockázat fedezésére használják. Bár az ilyen ügyletek elsősorban a devizaárfolyam-kockázati tényezőktől függenek, más kockázati tényezőktől is függhetnek, például a kamatlábkockázati tényezőktől. A piaci tapasztalatok szerint azonban e konkrét ügylettípus esetében ezeknek az egyéb kockázati tényezőknek a hatása nagyon gyakran elhanyagolható, vagyis ha az ügylet ebbe a típusba tartozik, ennek önmagában elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az ilyen ügyleteket csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletként azonosítsák.

(4) A származtatott ügylet jellegétől és cash flow-itól függetlenül, az ügylet cash flow-inak diszkontálására használt kamatlábak (a továbbiakban: diszkontráta) nem tekinthetők lényeges kockázati tényezőnek. Aránytalan és megterhelő lenne annak megkövetelése az intézményektől, hogy a csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletek azonosításának módszerében vegyék figyelembe a diszkontrátát, mivel az empirikus tapasztalatok azt mutatják, hogy ez a kockázati tényező általában korlátozottabb hatást gyakorol a származtatott ügyletek értékére, mint a cash flow-ikat meghatározó többi kockázati tényező.

(5) Az egynél több kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletek esetében az intézményeknek figyelembe kell venniük az alapul szolgáló eszköz érzékenységét és volatilitását az egyes kockázati kategóriák lényeges kockázati tényezőinek és leglényegesebb kockázati tényezőjének azonosítása érdekében.

(6) Az egynél több, különböző kockázati kategóriába tartozó kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletek esetében előfordulhat, hogy még az ügylet alapjául szolgáló eszközök érzékenységének és volatilitásának figyelembevétele után sem lehet megállapítani, hogy e kockázati tényezők közül melyek lényegesek. Ilyen esetekben az intézményeknek egyszerű, konzervatív tartalékmódszerként figyelembe kell venniük az ügylet összes kockázati tényezőjét, és következésképpen a származtatott ügyletet az e kockázati tényezőknek megfelelő kockázati kategóriákhoz kell rendelniük az egyes kockázati kategóriák leglényegesebb kockázati tényezői alapján.

([1]) HL L 176., 2013.6.27., 1. o.

(7) A csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező származtatott ügyletek azonosítására szolgáló módszert csak az ügylet kezdetekor kell elvégezni, amennyiben az ilyen származtatott ügyletekről az ügylet kezdetekor megállapították, hogy csak egy kockázati tényezővel rendelkeznek, mivel ez az egyetlen kockázati tényező ezen ügyletek egyik alapvető jellemzője, és ezért várhatóan nem változik. Amennyiben a származtatott ügyleteket az ügylet kezdetekor egynél több kockázati tényezővel rendelkezőként azonosították, az említett kockázati tényezők közül a lényeges és leglényegesebb kockázati tényezők azonosítására szolgáló eljárást negyedévente el kell végezni annak érdekében, hogy az ezen ügyletekben bekövetkező változásokat megfelelően tükrözni lehessen az említett származtatott ügyleteknek a releváns kockázati kategóriákhoz való hozzárendelésében.

(8) Az 575/2013/EU rendelet 279a. cikke (3) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a kamatlábkockázati kategóriába sorolt vételi és eladási opciók felügyeleti deltájának kiszámításához használt képletet, amely megfelel az olyan piaci körülményeknek is, amelyek között a kamatlábak negatívak lehetnek, a nemzetközi szabályozási fejleményekkel összhangban kell meghatározni. 2018. március 22-én a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) közzétette a „Frequently asked questions on the Basel III standardised approach for measuring counterparty credit risk exposures" („Gyakran feltett kérdések a partner-hitelkockázati kitettségek mérésére szolgáló Bázel III. sztenderd módszerről") című dokumentumot ([2]), amelyben kifejtette, hogy negatív kamatlábkörnyezet esetén a kamatlábopciókra vonatkozó felügyeleti deltát egy olyan egyedi képlet alapján kell meghatározni, amelyben lambda-eltolódást (λ) alkalmaznak az azonnali vagy határidős kamatlábra, valamint az opciónak a képletben használt kötési (strike) árfolyamára annak biztosítása érdekében, hogy az azonnali vagy határidős kamatláb és az opció kötési (strike) árfolyama pozitív legyen.

(9) Annak érdekében, hogy az azonnali vagy határidős kamatláb és az opció kötési árfolyama pozitív legyen, a λ eltolódásnak elég nagynak kell lennie ahhoz, hogy az intézmények az 575/2013/EU rendelet 279a. cikkének (1) bekezdésében meghatározott képletnek megfelelően kiszámíthassák az ügylet felügyeleti deltáját, ugyanakkor elég kicsinek kell lennie ahhoz, hogy ne okozzon szükségtelen torzítást a felügyeleti delta számításának eredményében.

(10) A felügyeleti delta számításának egyik paraméterét képező felügyeleti volatilitást a kamatlábkockázati kategóriába sorolt eladási és vételi opciókra vonatkozó felügyeleti delta számítására szolgáló egyedi képlet figyelembevételével kell meghatározni E tekintetben a kamatlábkockázati kategóriába sorolt eladási és vételi opciók felügyeleti volatilitásának a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által elfogadott nemzetközi standardokban meghatározott értéke alkalmasnak tekinthető az uniós jog szerinti használatra.

(11) Annak érdekében, hogy az intézmények megállapíthassák, hogy egy ügylet az elsődleges kockázati tényezőben, egy lényeges kockázati tényezőben vagy egy adott kockázati kategória leglényegesebb kockázati tényezőjében hosszú vagy rövid pozíció-e, meg kell határozni, hogy az adott ügylet vonatkozásában az intézményeknek mely információkat kell felhasználniuk ennek megállapításához. Az intézmények szükségtelen terheinek elkerülése érdekében lehetővé kell tenni számukra, hogy ugyanazokat az információkat használják fel, mint amelyeket a lényeges kockázati tényezők azonosítására használnak.

(12) Ez a rendelet az Európai Bankhatóság által a Bizottsághoz benyújtott szabályozástechnikai standardtervezeten alapul.

(13) Az Európai Bankhatóság nyilvános konzultációt folytatott az e rendelet alapját képező szabályozástechnikai standardtervezetekről, elemezte az ezzel összefüggésben felmerülő lehetséges költségeket és hasznot, és kikérte az 1093/2010/EU rendelet ([3]) 37. cikke alapján létrehozott Banki Érdekképviseleti Csoport véleményét,

([2]) Frequently asked questions on the Basel III standardised approach for measuring counterparty credit risk exposures („Gyakran feltett kérdések a partner-hitelkockázati kitettségek mérésére szolgáló Bázel III. sztenderd módszerről"), 2018. március 22.

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. FEJEZET

A csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletek, az egynél több lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletek és a kockázati tényezők közül a leglényegesebbek azonosítására szolgáló módszer

1. cikk

A származtatott ügyletek kockázati tényezőinek azonosítására szolgáló módszer

(1) A csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletek és az egynél több lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletek azonosítása céljából az intézmények minden egyes ügylet kezdetekor azonosítják az ügylet valamennyi kockázati tényezőjét azon kockázati tényezők meghatározásával, amelyektől az adott ügylet cash flow-i függnek, figyelembe véve legalább az 575/2013/EU rendelet 325 l–325q. cikkében említett kockázati tényezőket. Az intézmények által azonosított kockázati tényezők az ügylet kockázati tényezői.

(2) Az intézmények nem tekintik egy ügylet kockázati tényezőjének az ügylet cash flow-inak diszkontálására használt kamatlábkockázati tényezőket.

2. cikk

A csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletek azonosítására szolgáló módszer

(1) Egy ügylet valamennyi kockázati tényezőjének az 1. cikkel összhangban történő azonosítása után az intézmények minden egyes ügylet kezdetekor azonosítják a csak egy lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyleteket a következők alkalmazásával:

a) amennyiben az ügylet cash flow-i kizárólag egy olyan kockázati tényezőtől függnek, amely az 575/2013/EU rendelet 277. cikkének (1) bekezdésében említett kockázati kategóriák valamelyikébe tartozik, az intézmények ezt a kockázati tényezőt azonosítják az adott ügylet egyetlen lényeges kockázati tényezőjeként;

b) amennyiben az ügylet cash flow-i egynél több kockázati tényezőtől függnek, és amennyiben az intézmények az adott ügyletnek csak egy kockázati tényezőjét azonosították lényegesként a 4. cikk (3) bekezdésében vagy a 4. cikk (4) bekezdésében meghatározott módszerrel összhangban, az intézmények ezt a kockázati tényezőt azonosítják az adott ügylet egyetlen lényeges kockázati tényezőjeként.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve az 575/2013/EU rendelet II. melléklete 2. pontjának a) alpontjában említett többdevizás kamatcsereügyletek esetében az intézmények az ügylet egyetlen lényeges kockázati tényezőjeként azonosíthatják a devizaárfolyam-kockázati tényezőt.

3. cikk

Az egynél több lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletek azonosítására szolgáló módszer

Az 575/2013/EU rendelet 277. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában az intézmények a 2. cikkben említett ügyletektől eltérő valamennyi ügyletet egynél több lényeges kockázati tényezővel rendelkező ügyletként azonosítják.

4. cikk

A lényeges kockázati tényezők és e kockázati tényezők közül a leglényegesebb megállapítására szolgáló módszer

(1) Egy ügylet valamennyi kockázati tényezőjének az 1. cikkel összhangban történő azonosítását követően, és amennyiben az ügylet cash flow-i egynél több kockázati tényezőtől függnek, az intézmények a (2), (3) és (4) bekezdésben meghatározott módszerek közül a megfelelőnek az alkalmazásával azonosítják a lényeges kockázati tényezőket és e kockázati tényezők közül a leglényegesebbet.

(2) Az intézmények az ügylet kezdetekor a következő lépéseket alkalmazzák:

a) az ügylet 1. cikkben említett eljárással összhangban azonosított valamennyi kockázati tényezőjét lényeges kockázati tényezőnek tekintik;

b) az említett lényeges kockázati tényezőknek megfelelő minden egyes kockázati kategória esetében az 575/2013/EU rendelet 280a–280f. cikkében említett kockázatikategória-többletek közül a legmagasabbnak megfelelő kockázati tényezőt azonosítják a leglényegesebb kockázati tényezőként.

(3) Az intézmények a következő lépéseket alkalmazzák az ügylet kezdetekor, majd legalább negyedévente:

a) az 575/2013/EU rendelet 325r. cikkének megfelelően minden egyes, e rendelet 1. cikkével összhangban azonosított kockázati tényezőre kiszámítják a delta kockázati érzékenységeket;

b) az említett rendelet 325f. cikkének (6) bekezdésében meghatározott képletnek megfelelően az a) pont szerint kiszámított érzékenységek alapján kiszámítják a súlyozott érzékenységeket;

c) az említett rendelet 325f. cikkének (8) bekezdésében meghatározott képletnek megfelelően az említett rendelet 277. cikkének (1) bekezdésében említett valamennyi kockázati kategória esetében az adott kockázati kategóriába sorolt kockázati tényezők összes, a b) pontban említett súlyozott érzékenysége alapján kiszámítják a piaci kockázatra vonatkozó kockázatiosztály-specifikus szavatolótőke-követelményt;

d) a piaci kockázatra vonatkozó, a c) pontban említett valamennyi kockázatiosztály-specifikus szavatolótőke-követelményt abszolút értékben a legnagyobbtól a legkisebbig rangsorolják egy monoton csökkenő számsor előállítása érdekében, ahol az a_1 a legnagyobb abszolút értékű tétel, az $a_{2\ m}$ásodik legnagyobb tétel és így tovább;

e) a d) pontnak megfelelően kiszámított és rangsorolt minden egyes a_i tétel esetében, valamint a rangsorolásuk szerinti sorrendben ellenőrzik, hogy teljesül-e a következő feltétel:

$$\frac{\sum_{j=1}^{i} a_j}{\sum_{k=1}^{6} a_k} < Y\%$$

ahol:

i = az 575/2013/EU rendelet 277. cikkének (1) bekezdésében említett, a d) pontnak megfelelően rangsorolt kockázati kategóriákat a rangsorolás sorrendjében jelölő index;

Y % = 60 %;

f) lényegesnek tekintik a következő kockázati tényezőket:

i. az azon kockázati kategóriákhoz tartozó kockázati tényezők, amelyek esetében az e bekezdés e) pontjában meghatározott feltétel teljesül;

ii. az első olyan kockázati kategóriához tartozó kockázati tényezők, amely esetében ez a feltétel nem teljesül;

g) minden olyan kockázati kategória esetében, amely az f) pont értelmében nem lényeges kockázati tényezőkhöz tartozik, ellenőrzik, hogy a megfelelő ai tétel eleget tesz-e az alábbi feltételnek:

$$\frac{a_i}{\sum_{k=1}^{6} a_k} \geq Z\%$$

ahol:

i = az 575/2013/EU rendelet 277. cikkének (1) bekezdésében említett, az f) pont szerint nem lényeges kockázati tényezőnek minősített, a d) pontnak megfelelően rangsorolt kockázati kategóriákat a rangsorolás sorrendjében jelölő index;

Z % = 30 %;

h) az f) ponttal összhangban azonosított lényeges kockázati tényezőkön kívül azokat a kockázati tényezőket is lényeges kockázati tényezőknek tekintik, amelyek azon kockázati kategóriákhoz tartoznak, amelyek esetében a g) pontban meghatározott feltétel teljesül;

i) az f) és h) pontban említett kockázati kategóriák mindegyike esetében az adott kockázati kategória leglényegesebb kockázati tényezőjének a b) pontban említett súlyozott érzékenységek közül a legmagasabb abszolút értékűhöz tartozó kockázati tényezőt tekintik.

(4) Az 575/2013/EU rendelet 94. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeket teljesítő, vagy az említett rendelet 325a. cikkének (1) bekezdésével összhangban az adatszolgáltatási kötelezettség alól mentesülő intézmények a következő lépések alkalmazásával az ügylet kezdetekor, majd legalább negyedévente azonosíthatják a leglényegesebb kockázati tényezőt:

a) az 1. cikkel összhangban azonosított mindegyik kockázati tényezőre vonatkozóan kiszámítják az 575/2013/EU rendelet 280a–280f. cikkében említett kockázatikategória-többleteket. Amennyiben ugyanahhoz a kockázati kategóriához egynél több, az 1. cikkel összhangban azonosított kockázati tényezőt rendeltek hozzá, az intézmények a b) pont alkalmazása céljából az adott kockázati kategóriában a legmagasabb kockázatikategória-többletnek megfelelő kockázati tényezőt tartják meg az adott kockázati kategóriában;

b) az intézmények a (3) bekezdés d)–h) pontjában meghatározott lépéseket alkalmazzák, amennyiben az említett lépésekben használt tételek az e bekezdés a) pontjával összhangban kiszámított kockázatikategória-többleteken alapulnak;

c) a releváns kockázati kategóriák leglényegesebb kockázati tényezőiként a b) pontban említett módszer eredményeként azonosított lényeges kockázati tényezőket jelölik meg.

2. FEJEZET

A kamatlábkockázati kategóriába sorolt vételi és eladási opciók felügyeleti delta értékének kiszámítására szolgáló képlet és az e képlethez alkalmazható felügyeleti volatilitás, valamint az annak meghatározására szolgáló módszer, hogy egy ügylet az elsődleges kockázati tényezőben vagy az adott kockázati kategória leglényegesebb kockázati tényezőjében hosszú vagy rövid pozíció-e

5. cikk

A kamatlábkockázati kategóriába sorolt vételi és eladási opciók felügyeleti delta értékének kiszámítására szolgáló képlet és az e képlethez alkalmazható felügyeleti volatilitás

(1) Az intézmények a kamatlábkockázati kategóriába sorolt vételi és eladási opciók olyan piaci feltételekkel összeegyeztethető felügyeleti delta (δ) értékét, amelyekben a kamatlábak negatívak lehetnek, az alábbiak szerint számítják ki:

$$\delta = sign \cdot N\left(type \cdot \frac{\ln\left({(P+\lambda)}/{(K+\lambda)}\right) + 0{,}5 \cdot \sigma^2 \cdot T}{\sigma \cdot \sqrt{T}}\right)$$

ahol:

$$típus = \begin{cases} -1 \text{ ha az ügylet eladási opció} \\ +1 \text{ ha az ügylet vételi opció} \end{cases}$$

$$előjel = \begin{cases} -1 \text{ ha az ügylet értékesített vételi vagy megvásárolt eladási opció} \\ +1 \text{ ha az ügylet értékesített eladási vagy megvásárolt vételi opció} \end{cases}$$

$N(x)$ = egy standard normális eloszlású véletlen változó kumulatív eloszlásfüggvénye amely annak valószínűségét tükrözi, hogy egy normális eloszlású, nulla várható értékű, egy szórású véletlen változó nem nagyobb, mint „x”);

P = az opció alapjául szolgáló eszköz azonnali vagy határidős ára;

K = az opció kötési árfolyama;

T = az opció lejárati időpontja, évben kifejezve a megfelelő munkanapszabály alkalmazásával;

λ = mind a P, mind a K értékének pozitív tartományba történő eltolásához szükséges eltolódás, a (2) bekezdéssel összhangban meghatározva;

σ = az opció (3) bekezdés szerint meghatározott felügyeleti volatilitása.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az intézmények minden vételi és eladási opció esetében a következőképpen számítják ki a λ eltolódást:

$$\lambda_j = \max(küszöbérték - \min(P_j, K_j), 0)$$

ahol:

P_j = a *j* opció alapjául szolgáló eszköz azonnali vagy határidős ára;

K_j = a *j* opció kötési árfolyama;

Küszöbérték =0,10%

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában az intézmények az opció felügyeleti volatilitását az ügylet kockázati kategóriája és az opció alapjául szolgáló eszköz jellege alapján határozzák meg a következő táblázatnak megfelelően:

Táblázat

Kockázati kategória	Alapul szolgáló eszköz	Felügyeleti volatilitás
Kamatláb	Mind	50 %

6. cikk

Az annak meghatározására szolgáló módszerek, hogy egy ügylet az adott elsődleges kockázati tényezőben vagy az adott kockázati kategória leglényegesebb kockázati tényezőjében hosszú vagy rövid pozíció-e

Az intézmények a következő módszerek bármelyikének alkalmazásával állapítják meg, hogy egy ügylet az adott elsődleges kockázati tényezőben vagy az adott kockázati kategória leglényegesebb kockázati tényezőjében hosszú vagy rövid pozíció-e:

a) az 575/2013/EU rendelet 325r. cikkével összhangban kiszámítják az említett kockázati tényezők delta kockázati érzékenységét, és az ügyletet hosszú pozícióként azonosítják egy kockázati tényezőben, ha a vonatkozó delta kockázati érzékenység pozitív, illetve rövid pozícióként, ha a vonatkozó delta kockázati érzékenység negatív;

b) az intézmények értékelik az ügyletek cash flow-struktúrájának az adott kockázati tényezőtől való függését, illetve az ügylet adott kockázati tényezőhöz kapcsolódó fedezeti célját, és ezen értékelés alapján az ügyletet hosszú vagy rövid pozícióként azonosítják.

7. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. március 1-jén.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN